

М'ясоїд Г. І.,

кандидат педагогічних наук, доцент
Університету імені Альфреда Нобеля

Беспалова Н. В.,

старший викладач
кафедри міжнародного туризму та мовної підготовки
Університету імені Альфреда Нобеля

ДОБІР ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ ТЕМИ «ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА У ТУРИЗМІ» ДЛЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ

Анотація. Стаття спрямована на вирішення проблеми добору лексичного компонента змісту навчання англійської мови для спеціальних цілей здобувачів галузі туризму. За результатами контент-аналізу автентичних професійних текстів здійснено добір найбільш уживаних лексичних одиниць, які описують питання організації, класифікації, нормування та управління системою туристичного транспорту.

Ключові слова: англійська мова для спеціальних цілей, контент-аналіз, лексична одиниця, транспорт, туризм.

Постановка проблеми. У зв'язку із розвитком туризму в Україні виникла соціально та економічно обґрунтована потреба підготовки кадрів галузі, іншомовна компетентність яких є однією з основних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ця стаття є продовженням наукового пошуку з метою визначення лексичного складу програми навчання спеціалістів із туризму іноземної мови, яка мала втілення у нашій попередній роботі [1]. З'ясовано, що низку досліджень із філології та методики підготовки спеціалістів у галузі туризму (В.В. Ліпінська, С.В. Мельниченко, В.К. Сеніна, Т.І. Ткаченко, Г.І. Шипулина) присвячено виявленню спеціальних лексичних одиниць у межах англійської та української туристичної термінології. Однак зазначені дослідження не мали на меті віднайти той пласт лексичних одиниць, які є базисом для надбудування іноземної мови професійного спілкування спеціалістів у галузі туризму, зокрема таких, що використовуються для опису різних питань транспортної системи у туристичному бізнесі.

Метою статті є добір лексичних англомовних одиниць, які будуть використані як змістовна складова навчання англійської мови майбутніх спеціалістів галузі туризму, знання і володіння якими на продуктивному рівні дозволить їм здійснювати професійну діяльність у питаннях, що стосуються організації, класифікації, нормування та управління системою туристичного транспорту.

Виклад основного матеріалу. Нами проаналізовано десять автентичних англомовних текстів фахового спрямування у галузі туризму, які присвячені питанням транспорту [2–11]. У досліджених текстах аналізувався розділ, присвячений проблемам транспортної системи.

У сукупності представлені тексти складаються із 12 689 слів. Ми здійснили контент-аналіз цих джерел шляхом кількісного підрахунку використання окремих лексичних одиниць за допомогою інструмента «Статистика» програми Microsoft Word.

До цього переліку не було включено лексичні одиниці, які вживалися менше п'яти разів. Разом було виокремлено 142 лексичні одиниці (ЛО), які ми розподілили за смисловими групами (див. Табл. 1).

Отже, найбільша група досліджених нами ЛО – «Економіка туристичного транспорту» містить 69 ЛО, які у сукупності вжито 1 593 рази. Для зручності ми розділили цей кластер на такі підгрупи: «Транспортна система», «Власне економіка туристичного транспорту», «Класифікація транспортних засобів», «Характеристики транспортних засобів, вимоги до них», «Повітряний транспорт», «Наземний транспорт», «Водний транспорт». У кожній категорії зазначено кількість уживань кожної ЛО. Результати контент-аналізу узагальнено нижче.

Група «Регулювання і сертифікація» містить такі ЛО: «safety» – вжито 26 разів, «impact» (of transportation of the environment) – 24, «environment» – 18, «certification» – 12, «code» – 12, «policy» – 9, «provision» – 7, «permit» – 5, «regulation» – 5, «security» – 5, «standard» – вжито 5 разів. Група «Діапазон діяльності» містить ЛО «international» – 51 уживань, «regional» – 13, «global» – 10, «domestic» – 6, «international tourism» – 5, «worldwide» – 5 уживань.

У групі «Загальноживана лексика» третина вживань приходить на дві ЛО – «transport» і «tourism», які вжито, відповідно, 215 та 97 разів, а також «destination» – 30, «government» – 21, «sustainable» (у словосполученнях «sustainable transport», «sustainable tourism», «sustainable experience», «sustainable tourism growth», «sustainable jobs» тощо) – 18, «traveler» – 15, «issue» – 14, «challenge» – 11, «sightseeing» – 10 разів (у словосполученнях «sightseeing company», «sightseeing tours», «sightseeing travel»), «fuel» – 13, «support» – 12, «access» – 10, «popular» – 8, «requirement» – 8, «benefit» – 7, «disabilities» – 6, «equipment» – 5, «event» – 5, «opportunity» – вжито 5 разів.

Найбільш уживаною ЛО групи «Загальноекономічні терміни» є «tour», яку зазначено 165 разів, а також «passenger» – 36, «market» – 28, «sector» – 25, «service» – 46, «tax» – 23, «customer» – 20, «profit» – 20, «infrastructure» – 19, «network» – 16, «fee» – 15, «attract» – 14, «commercial» – 14, «growth» – 14, «management» – 13, «distance» – 11, «promote» – 10, «journey» – 10, «profitability» – 9, «revenue» – 9, «demand» – 9, «charge» – 8, «communication» – 8, «employ» – 8, «introduce» (programs, services) – 8, «capacity» – 7, «consume» – 7, «independent» – 7, «direct spending» – 6, «attraction» – 5, «competitive» – 5, «economy» – 5, «job» – 5, «location» – 5, «returns» – 5, «visitor» – 5, «profit margin» – вжито 5 разів.

Таблиця 1

Смислова група	Кількість ЛО	Кількість уживань ЛО
Регулювання і сертифікація	11	128
Діапазон діяльності	6	90
Загальноживана лексика	20	518
Загальноекономічні терміни	36	616
Економіка туристичного транспорту		
Власне економіка туристичного транспорту	11	708
Транспортна система	9	81
Класифікація транспортних засобів	12	236
Характеристики транспортних засобів, вимоги	7	88
Повітряний транспорт	15	262
Наземний транспорт	8	82
Водний транспорт	7	136

«Економіка туристичного транспорту» охоплює 71 ЛО, які у сукупності вжито 1336 рази. Для зручності ми розділили цей кластер на такі підгрупи, лексичний склад яких схарактеризуємо нижче. «Власне економіка туристичного транспорту» – це група, найбільш частотним уживанням у якій є скорочення «ІТ» (від «information technology») – вжито 548 разів, «transportation» – 86, «traffic» – 13, «infrastructure» – 14, «distance» – 11, «transportation sector» – 9, «tourist transport» – 6, «rail travel» – 6, «trends» (у словосполученнях «market trends», «business trends») – 5, «fuel cost» – 5, «transportation infrastructure» – вжито 5 разів.

Невелика група «Транспортна система» містить такі ЛО: «air transport» – 28 уживань, «road transport» – 10, «route» – 9, «water transport» – 8, «rail transport» – 6, «transport system» – 5, «mode of transport» – 5, «tourist flow» – 5, «freight» – вжито 5 разів.

До групи «Класифікація транспортних засобів» відносимо такі ЛО: «car» – 42 уживань, «ship» – 39, «bus» – 38, «ferry» – 27, «train» – 22, «vehicle» – 16, «cruise ship» – 13, «carrier» – 12, «taxi» – 12, «aircraft» – 5, «jet» – 5, «vessel» – 5. «Характеристики транспортних засобів, вимоги до них» містять такі ЛО: «facilities» – 34 уживання, «design» – 11, «price» – 11, «venue» – 11, «potential» – 8, «weather» – 8, «rentals» – вжито 5 разів.

До групи «Повітряний транспорт» відносимо ЛО: «airline(s)» – вжито 66 разів, «airport» – 43, «air transport» – 28, «flight» – 24, «terminal» – 18, «aviation» – 16, «International Air Transport Association» (IATA) – 16, «low-cost carrier» (LCC) – 13, «Open Skies» – 6, «by air» – 6, «air travel» – 6, «airways» – 5, «civil aviation» – 5, «passenger load factor» – 5, «air industry» – вжито 5 разів.

Група «Наземний транспорт» містить такі ЛО: «land» – вжито 28 разів (у фразах та як корінь слів «by land», «landing», «land-based», «land-based travel» тощо), «railways» – 14, «seat» – 8 («seats», «seating», «seat selection»), «trip» – 8, «transit» – 7, «walk» – 7, «cycle» – 5, «walking» – 5 уживань.

Група «Водний транспорт» містить такі ЛО: «cruise» – 71 уживання, «water» – 24, «river cruise» («river cruising») – 13, «Cruise Lines International Association» (CLIA) – 10, «cruise line» – 8, «cruise industry» – 5, «shipping» – 5 уживань.

Таким чином, тексти, що підлягали аналізу, роблять значний акцент на вивченні економіки туристичного транспорту,

а особливо класифікації транспортних засобів і повітряному транспорту. Велику увагу приділено питанням регулювання і сертифікації транспортних систем та засобів. Слід зазначити широкий пласт ЛО, які належать до загальноживаної англійської мови та ділової англійської мови, дають назву явищам, які належать до економіки взагалі та були вжиті в різних контекстах. Відповідно, можемо зробити висновок про необхідність вивчення різних груп ЛО у курсі іноземної мови для спеціальних цілей із змістової теми «Економіка туристичного транспорту», акцентуючи увагу на актуальному лексичному матеріалі.

Висновки. З результатів проведеного аналізу автентичної англійської літератури видно, що під час добору змісту навчання із метою формування іншомовних навичок професійного спілкування із питань транспорту у туризмі на заняттях з англійської мови (ділової англійської мови, англійської за професійним спрямуванням, англійської для спеціальних цілей тощо) слід приділити особливу увагу спеціальній термінологічній лексиці. Водночас під час вивчення предметних тем, які розкриватимуть сутність такої діяльності, слід вивчати й відповідну загальноекономічну лексику. У подальшому плануємо дослідити лексичний склад автентичних англійських текстів, які розкривають інші сфери професійної діяльності спеціалістів галузі туризму.

Література:

1. М'ясоїд Г.І. Добір лексичних одиниць для навчання спеціалістів з індустрії гостинності та туризму іноземної мови для професійних цілей / Г.І. М'ясоїд, Н.В. Беспалова. // Науковий вісник МГУ. Серія «Філологія». – 2016. – Вип. 23. – Т. 2. – С. 41–43.
2. Westcott M. Editor Introduction to Tourism and Hospitality in BC / M. Westcott. – Chapter 2. Transportation. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://opentextbc.ca/introtourism/chapter/chapter-2-transportation/>.
3. Rodrigue J.-P. International Tourism and Transport / Jean-Paul Rodrigue [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://people.hofstra.edu/geotrans/eng/ch7en/app17en/ch7a3en.html>.
4. International Transport Forum. Panel Session [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://2015.internationaltransportforum.org/sustainable-tourism>.
5. Raju C. Tourist transport system / C. Raju. – Mangalore University, 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slideshare.net/dilshad000786/tourist-transport-system>.
6. Travel Tourism Trade (T3) Whatsapp # 9910193193. B2C | B2B | B2E. Travel Tourism Group [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.linkedin.com/pulse/20140911081608-181317383-the-world-of-travel-industry>.
7. Call Center Services For Transportation, Travel & Tourism Industry [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vcallglobal.com/travel-tourism-transportation.html>.
8. Wallner A. The Importance of Indian Airport Industry / A. Wallner [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://travel2cities.wordpress.com/2013/02/06/the-importance-of-indian-airport-industry/>.
9. Tourism Transport and Travel Management. Chapter 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slideshare.net/Tanvirsaem/tourism-transport-and-travel-management-chapter-1>.
10. Removing Communication Barriers for Travellers with Disabilities: Code of Practice [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://otc-cta.gc.ca/eng/removing-communication-barriers>.
11. Certification for Sustainable Transportation. Ecotourism conference [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ecotourismconference.org/news/2012/certification-for-sustainable-transportation-cst>.

Мясоед Г. И., Беспалова Н. В. Отбор лексических единиц по теме «Транспортная система в туризме» для обучения соискателей иностранному языку для специальных целей

Аннотация. Целью статьи является проблема отбора лексической составляющей содержания обучения английскому языку для специальных целей соискателей сферы туризма. Проведенный контент-анализ оригинальных профессиональных текстов позволил совершить отбор наиболее употребительных лексических единиц, которые описывают вопросы организации, классификации, нормирования и управления системой туристического транспорта.

Ключевые слова: английский язык для специальных целей, контент-анализ, лексическая единица, транспорт, туризм.

Miasoid G., Bespalova N. Selecting lexical items on the theme “Transportation and tourism” to teach students in tourism a foreign language for specific purposes.

Summary. The article addresses the problem of selecting the word bank as a component of the syllabus aimed at foreign language training of specialists in tourism industry. Based on the findings of the content analysis the authentic job-related texts, the paper offers a set of most common lexical items to denote the issues of organization, classification, certification and management in tourism transport.

Key words: English for specific purposes, content analysis, lexical item, transportation, tourism.